

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДРОГОБИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
РАДА МОЛОДИХ ВЧЕНИХ
MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
DROHOBYCH IVAN FRANKO STATE PEDAGOGICAL UNIVERSITY
YOUNG SCIENTISTS COUNCIL

ISSN 2308-4855 (Print)
ISSN 2308-4863 (Online)

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ГУМАНІТАРНИХ НАУК:

**Міжвузівський збірник наукових праць молодих
вчених Дрогобицького державного педагогічного
університету імені Івана Франка**

HUMANITIES SCIENCE CURRENT ISSUES:

**Interuniversity collection of Drohobych
Ivan Franko State Pedagogical University
Young Scientists Research Papers**

ВИПУСК 40. ТОМ 2
ISSUE 40. VOLUME 2

Видавничий дім
«Гельветика»
2021

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка
(протокол № 11 від 09.09.2021)*

Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка / [редактори-упорядники М. Пантюк, А. Душний, І. Зимомяр]. – Дрогобич: Видавничий дім «Гельветика», 2021. – Вип. 40. Том 2. – 308 с.

Видання розраховане на тих, хто цікавиться питаннями розвитку педагогіки вищої школи, а також філології, мистецтвознавства, психології.

Редакційна колегія:

Пантюк М.П. – головний редактор, доктор педагогічних наук, професор, проректор з наукової роботи (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Душний А.І.** – співредактор, кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка), член-кореспондент (Міжнародна академія наук педагогічної освіти); **Дмитрів І.І.** – відповідальний секретар, кандидат філологічних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Андрєєв В.М.** – доктор історичних наук, професор (Київський університет імені Бориса Грінченка); **Бермес І.Л.** – доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри (Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка); **Галів М.Д.** – доктор педагогічних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Галик В.М.** – кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Гжесяк Ян** – доктор габілітований, надзвичайний професор кафедри (Державна вища професійна школа); **Гриценко Г.З.** – кандидат історичних наук, старший викладач кафедри (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Дутчак В.Г.** – доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри (Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника); **Засць В.М.** – кандидат мистецтвознавства, заступник декана факультету народних інструментів (Національна музична академія України імені Петра Чайковського); **Зимомяр І.М.** – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри (Ужгородський національний університет); **Іванишин П.В.** – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Корсак Р.В.** – доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри (Ужгородський національний університет); **Кравчик М.О.** – кандидат філософських наук, доцент (Міжнародний гуманітарний університет); **Маршалек-Кава Джоанна** – доктор наук, доцент (Університет Миколая Коперника в Торуні, Торунь, Польща); **Масненко В.В.** – доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри (Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького); **Мафтин Н.В.** – доктор філологічних наук, професор (Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника); **Мацьків П.В.** – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Невмержицька О.В.** – доктор педагогічних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Оршанський Л.В.** – доктор педагогічних наук, професор, завідувач (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Пантюк Т.І.** – доктор педагогічних наук, професор (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Петречко О.М.** – доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Печарський А.Я.** – доктор філологічних наук, професор (Львівський національний університет імені Івана Франка); **Синкевич Н.Т.** – кандидат мистецтвознавства (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Ситник О.М.** – доктор історичних наук, доцент, завідувач кафедри (Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького); **Сташевська І.О.** – доктор педагогічних наук, професор, проректор з навчальної роботи (Харківська державна академія культури), заслужений діяч мистецтв України, академік (Міжнародна академія наук педагогічної освіти); **Сташевський А.Я.** – доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри (Харківська державна академія культури), заслужений діяч мистецтв України, академік (Міжнародна академія інформатизації); **Стецик Ю.О.** – доктор історичних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Стреначикова Марія** – доктор наук (doc. CSc., PhD.), (Академія мистецтв у Банській Бистриці); **Тельвак В.П.** – кандидат історичних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Устименко-Косоріч О.А.** – кандидат мистецтвознавства, доктор педагогічних наук, професор, директор навчально-наукового інституту культури і мистецтв (Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка); **Чик Д.Ч.** – доктор філологічних наук, доцент (Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія імені Тараса Шевченка); **Яворська Г.Х.** – доктор педагогічних наук, професор (Міжнародний гуманітарний університет); **Янишин Б.М.** – кандидат історичних наук, старший науковий співробітник (Інститут історії України НАН України); **Яремчук В.П.** – доктор історичних наук, професор (Національний університет «Острозька академія»)

Збірник індексується в міжнародній базі даних Index Copernicus International.

На підставі наказу Міністерства освіти і науки України № 6143 від 28.12.2019 р. (додаток 4) журнал внесений до Переліку наукових фахових видань України (категорія «Б») у галузі педагогічних наук (011 – Освітні, педагогічні науки, 012 – Дошкільна освіта, 013 – Початкова освіта, 014 – Середня освіта (за предметними спеціалізаціями), 015 – Професійна освіта (за спеціалізаціями), 016 – Спеціальна освіта).

На підставі наказу Міністерства освіти і науки України № 409 від 17.03.2020 р. (додаток 1) журнал внесений до Переліку наукових фахових видань України (категорія «Б») у галузі філологічних наук (035 – Філологія) та у галузі культури і мистецтва (022 – Дизайн, 023 – Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація, 024 – Хореографія, 025 – Музичне мистецтво, 026 – Сценічне мистецтво, 027 – Музеєзнавство, пам'яткознавство, 028 – Менеджмент соціокультурної діяльності).

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації «Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка» Серія КВ № 19906-9706Р від 14.05.2013 р.

Усі електронні версії статей збірника оприлюднюються на офіційному сайті видання www.aphn-journal.in.ua

Редакційна колегія не обов'язково поділяє позицію, висловлену авторами у статтях, та не несе відповідальності за достовірність наведених даних та посилань.

Статті у виданні перевірені на наявність плагіату за допомогою програмного забезпечення StrikePlagiarism.com від польської компанії Plagiat.pl.

Засновник і видавець – Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, співзасновники Ільницький В.І., Душний А.І., Зимомяр І.М.
Адреса редакції: Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, вул. Івана Франка, 24, м. Дрогобич, обл. Львівська, 82100. тел.: (03244) 1-04-74, факс: (03244) 3-81-11, e-mail: info@aphn-journal.in.ua

© Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, 2021
© Пантюк М.П., Душний А.І., Зимомяр І.М., 2021

Recommended for publication
by Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University Academic Council
(protocol No 11 from 09.09.2021)

Humanities science current issues: Interuniversity collection of Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University Young Scientists Research Papers / [editors-compilers M. Pantyuk, A. Dushnyi, I. Zymomrya]. – Drohobych: Publishing House „Helvetica”, 2021. – Issue 40. Volume 2. – 308 p.

The publication is intended for those who is interested in the High School Pedagogics and psychology, philology, art development.

Editorial board:

M. Pantyuk – Editor-in-Chief, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Vice-Rector for Scientific Work (Ivan Franko Drohobych State Pedagogical); **A. Dushnyi** – Co-Editor, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Head of the Department (Ivan Franko Drohobych State Pedagogical University), Corresponding Member (International Academy of Pedagogical Education); **I. Dmytriv** – Corresponding Secretary, Candidate of Philological Sciences, Associate Professor (Ivan Franko Drohobych State Pedagogical University); **V. Andrieiev** – Doctor of History, Professor (Kyiv Grinchenko University); **I. Bermes** – Doctor of Arts, Professor, Head of the Department (Ivan Franko Drohobych State Pedagogical University); **M. Haliv** – Doctor of Pedagogical Sciences, Associate Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **V. Halyk** – Candidate of Historical Sciences, Associate Professor, Senior Lecturer at the Department (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **J. Gzhesiak** – Dr. Gab., Associate Professor (Konin Higher Secondary School of Education); **H. Hrytsenko** – Candidate of Historical Sciences (Ivan Franko Drohobych State Pedagogical University); **V. Dutchak** – Doctor of Arts, Professor, Head of the (Vasyl Stefanyk Precarpathian National University); **V. Zaiets** – Candidate of Art Studies, Deputy Dean of the Faculty of Folk Instruments (National Music Academy of Ukraine named after Peter Tchaikovsky); **I. Zymomria** – Doctor of Philology, Professor, Head of the Department (Uzhgorod National University); **P. Ivanyshyn** – Doctor of Philology, Professor, Head of the Department (Ivan Franko Drohobych State Pedagogical University); **R. Korsak** – Doctor of Historical Sciences, Professor, Head of the Department (Uzhgorod National University); **Marszalek-Kawa Joanna** – Doctor of Science, Associate Professor, (Nicolaus Copernicus University in Torun, Torun, Poland); **V. Masnenko** – Doctor of History, Professor, Head of the Department (Bogdan Khmelnytsky Cherkasy National University); **M. Kravchyk** – Ph.D. in Philosophy, Associate Professor (International Humanitarian University); **N. Maftyn** – Doctor of Philology, Professor (Vasyl Stefanyk Precarpathian National University); **P. Matskiiv** – Doctor of Philology, Professor, Head of the Department (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **O. Nevmerzhytska** – Doctor of Pedagogical Sciences, Associate Professor (General Pedagogy and Preschool Education of Ivan Franko Drohobych State Pedagogical University); **L. Orshanskyi** – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Head of the Department (Ivan Franko Drohobych State Pedagogical University); **M. Pahuta** – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (Ivan Franko State Pedagogical University); **T. Pantiuk** – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Ivan Franko Drohobych State Pedagogical University); **O. Petrechko** – Doctor of History, Professor, Head of the Department (Ivan Franko Drohobych State Pedagogical University); **A. Pecharskyi** – Doctor of Philological Sciences, Professor (Lviv National University); **N. Synkevych** – Candidate of Arts (Ivan Franko Drohobych State Pedagogical University); **O. Sytnyk** – Doctor of History, Associate Professor, Head of the Chair (Bogdan Khmelnytskyi State Pedagogical University); **I. Stashevskia** – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Vice-Rector (Academic Affairs of Kharkiv State Academy of Culture), Honored Worker of Arts of Ukraine, Academician (International Academy of Pedagogical Education); **A. Stashevskiy** – Doctor of Arts, Professor, Head of the Department (Kharkiv State Academy of Culture), Honored Worker of Arts of Ukraine, Academician (International Academy of Informatization); **Y. Stetsyk** – Doctor of Historical Sciences, Associate Professor (Ivan Franko Drohobych State Pedagogical University); **M. Strenachikova** – Doctor of Science (Doc. CSc., PhD.), (Academy of Arts in Banska Bystrica); **V. Telvak** – Candidate of Historical Sciences, Associate Professor (Ivan Franko Drohobych State Pedagogical University); **O. Ustymenko-Kosorich** – Candidate of Art History, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Director of the Educational and Scientific Institute of Culture and Arts (Sumy State Pedagogical University named after A.S. Makarenko); **D. Chyk** – Doctor of Philology, Associate Professor, (Taras Shevchenko Kremenets Regional Humanities and Pedagogical Academy); **H. Yavorska** – Doctor of Education, Professor (International Humanitarian University); **B. Yanyslyn** – Candidate of Historical Sciences, Senior Research Associate (Institute of History of Ukraine of the NAS of Ukraine); **V. Yaremchuk** – Doctor of History, Professor (Ostroh Academy National University)

The collection is included in such international databases as **Index Copernicus International**.

According to the Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine as of 28.12.2019 No 6143 (annex 4), the journal is included in the List of scientific professional editions of Ukraine (category “B”) on pedagogical sciences (011 – Educational, pedagogical sciences, 012 – Pre-school education, 013 – Primary education, 014 – Secondary education (subject specialization), 015 – Professional education (in the field of specializations), 016 – Special education).

According to the Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine as of 17.03.2020 № 409 (annex 1), the journal is included in the List of scientific professional editions of Ukraine (category “B”) on philological sciences (035 – Philology) and culture and arts (022 – Design, 023 – Fine arts, decorative arts, restoration, 024 – Choreography, 025 – Musical arts, 026 – Performing art, 027 – Museum and monument studies, 028 – Management of socio-cultural activities).

Print media registration certificate «Humanities science current issues: Interuniversity collection of Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University Young Scientists Research Papers» series KV № 19906-9706P dd. 14.05.2013.

All electronic versions of articles in the collection are available on the official website edition
www.afhn-journal.in.ua

Editorial board do not necessarily reflect the position expressed by the authors of articles,
and is not responsible for the accuracy of these data and references.

The articles were checked for plagiarism using the software StrikePlagiarism.com developed by the Polish company Plagiat.pl.

Founder and Publisher – Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University,
co-founders V. Ilnytskyi, A. Dushnyi, I. Zymomrya.

Editorial address: Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University, Ivana Franka str., 24, Drohobych, Lviv region,
82100. tel.: (03244) 1-04-74, fax: (03244) 3-81-11, e-mail: info@afhn-journal.in.ua

© Drohobych State Ivan Franko
Pedagogical University, 2021
© M. Pantyuk, A. Dushnyi, I. Zymomrya, 2021

УДК 378.091.31-059.2:004.77

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/40-2-15>

Світлана КЛИМОВИЧ,

orcid.org/ 0000-0002-9124-2931

*кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри української філології та журналістики
Херсонського державного університету
(Херсон, Україна) SKlymovych@ksu.ks.ua*

Світлана МАРТОС,

orcid.org/ 0000-0003-0215-3054

*кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри української філології та журналістики
Херсонського державного університету
(Херсон, Україна) SMartos@ksu.ks.ua*

ГРУПОВІ ФОРМИ РОБОТИ З ВИКОРИСТАННЯМ ІКТ У ПІДГОТОВЦІ ВЧИТЕЛЯ-ФІЛОЛОГА

У статті презентовано власний досвід організації групових форм роботи з використанням інформаційно-комунікаційних технологій у підготовці вчителя-філолога, що може стати в нагоді викладачам вищої школи в умовах діджиталізації освітніх процесів. Окреслено можливості використання сервісу Zoom для організації роботи наукових об'єднань студентів, продемонстровано застосування функції «сесійні зали» на практичних заняттях із дисциплін лінгвістичного спрямування. Продемонстровано використання онлайн-дошки Google Jamboard на практичних заняттях із сучасної української літературної мови. Доведено, що ефективним прийомом використання групової форми роботи є розробка навчально-методичних матеріалів майбутніми вчителями-філологами, що формує потребу у творчому підході до навчання, включає елементи проєктної та дослідної роботи. Проілюстровано застосування інтерактивного плакату ThingLink у курсі ділової української мови, зокрема маркер із текстовим матеріалом про мозковий штурм як прийом генерування нових ідей використано для організації групової роботи студентів. Атмосфера пошуку і співпраці розвиває творчий потенціал студента-філолога, формує потребу в креативному підході до навчання, потяг до подальшого розвитку педагогічної творчості. Описано використання онлайн-сервісів для проведення опитувань, відеохостингу YouTube, онлайн-генераторів для створення хмари слів як доцільних та ефективних інформаційно-комунікаційних технологій в організації групової роботи студентів. Визначено, що такі види роботи приваблюють студентів нестандартністю формату навчання, можливістю креативного самовираження під час створення власного інформаційно-комунікаційного навчального контенту. Володіння навичками створення відеоконтенту є вкрай бажаними для майбутнього вчителя-філолога, створення групового відеозвіту сприяє активному розвитку організаційних і комунікативних умінь, педагогічної майстерності.

Ключові слова: групові форми роботи, інформаційно-комунікаційні технології, вчитель-філолог, Zoom, Jamboard, Thinglink, YouTube.

Svitlana KLYMOVYCH,

orcid.org/0000-0002-9124-2931

*Candidate of Philological Sciences,
Associate Professor at the Department of Ukrainian Philology and Journalism
Kherson State University
(Kherson, Ukraine) SKlymovych@ksu.ks.ua*

Svitlana MARTOS,

orcid.org/0000-0003-0215-3054

*Candidate of Philological Sciences,
Associate Professor at the Department of Ukrainian Philology and Journalism
Kherson State University
(Kherson, Ukraine) SMartos@ksu.ks.ua*

GROUP FORMS OF WORK WITH THE USAGE OF ICT IN THE PEDAGOGICAL TRAINING OF A TEACHER-PHILOLOGIST

The article presents our own experience in organizing group forms of work with the use of information and communications technologies in the pedagogical training of a teacher-philologist, which can be useful for teachers of higher education during the digitalization of educational processes. The possibilities of using the Zoom service to organize the work of scientific associations of students are outlined; the application of the "session halls" function in practical classes in linguistic disciplines is demonstrated. The use of the online board Google Jamboard in practical classes on modern Ukrainian literary language is demonstrated. It is proved that an effective method of using a group form of work is the development of educational and methodological materials by the future teacher-philologists, which forms the need for a creative approach to learning, includes elements of project and research work. The use of the interactive media ThingLink in the course of business Ukrainian language is illustrated; in particular, a marker with text material about brainstorming as a method of generating new ideas is used to organize group work of students. The atmosphere of the process of search and cooperation develops the creative potential of the student-philologist, forms the need for a creative approach to studying and the desire for further development of pedagogical creativity. The use of online services for surveys, YouTube video hosting, online generators to create word clouds as appropriate and effective information and communications technologies in the organization of group work of students is described. It is defined that such types of work attract students by the non-standard format of education, by the opportunity of creative self-expression during the generation of their own information and communications educational content. Possession of video content creation skills is extremely desirable for the future teacher-philologist; the creation of the group video report facilitates active development of organizational and communicative skills, pedagogical mastery.

Key words: group forms of work, information and communications technologies, teacher-philologist, Zoom, Jamboard, Thinglink, YouTube.

Постановка проблеми. Фронтальна, індивідуальна та групова діяльність становлять цілісну систему навчальної діяльності здобувачів вищої освіти. Вони пронизують увесь освітній процес і відрізняються одна від одної кількістю студентів і способом організації їхньої діяльності. Групове навчання легко й ефективно поєднується з традиційними формами й методами навчання, воно «відкриває для студентів можливості співпраці зі своїми однокурсниками, дає змогу реалізувати природне прагнення кожної людини до спілкування, сприяє досягненню студентами високих результатів засвоєння знань і формування вмінь» (Карплюк, 2007: 30).

Однією з основних проблем дистанційного навчання є недостатність комунікації. Групові форми організації роботи студентів усувають цей недолік, адже спільна діяльність не ізолює студентів один від одного, а реалізує природне прагнення до спілкування, взаємодопомоги й співпраці. У процесі взаємодії «студент-студент» відбувається обмін досвідом щодо виконання певних завдань, вивчення нових тем, пошуку матеріалів, виконання творчих, дослідницьких завдань тощо. Групові форми роботи студентів формують навички співпраці, які будуть реалізовані в майбутній професійній діяльності. Оскільки «людина – соціальна істота, то така взаємодія покращує емоційний стан, полегшує сприйняття ізольованого навчання» (Стадній, 2020: 154). Організація групової форми роботи зумовлює активне спілкування студентів і знижує рівень психологічного напруження, яке виникає в дистанційному навчанні.

Аналіз досліджень. Численні дослідження з педагогіки та психології вищої школи доводять ефективність і результативність групових форм діяльності, які забезпечують особистісний розвиток студентів, їх соціалізацію та професіоналізацію (Г. Андреева, М. Артюшина, Є. Головаха, В. Казміренко, Р. Немов, М. Обозов, Л. Уманський, Ю. Ханін та інші).

Переваги групової форми організації навчальної діяльності студентів визначено в дослідженні С. Карплюк (Карплюк, 2007); технології групового навчання при підготовці майбутніх учителів початкової школи, зокрема робота студентів у малих групах, стали предметом наукових інтересів Л. Луцинкевич (Луцинкевич, 2016); шляхи використання групових форм організації навчальної діяльності студентів на практичних заняттях з географії запропоновано О. Варакутою (Варакута, 2013). Актуальним питанням організації групової навчальної діяльності з урахуванням ціннісних орієнтирів здобувачів вищої освіти присвячено праці М. Артюшиної (Артюшина, 2001). Колективні форми роботи в дистанційному навчанні (на прикладі KSU Online) проаналізовані в одній із авторських публікацій (Климович, Мартос, 2020), зокрема охарактеризовано інструментарій освітньої платформи Moodle, які сприяють упродовженню в дистанційне навчання принципу взаємодії «викладач-студент» і «студент-студент».

Попри достатню кількість досліджень групових форм діяльності, можливості використання групових форм роботи із використанням ІКТ у підготовці вчителя-філолога, особливо в умовах

дистанційного або змішаного навчання, недостатньо описані й потребують детального вивчення, що зумовлює актуальність роботи.

Мета статті – презентування власного досвіду організації групових форм роботи із використанням інформаційно-комунікаційних технологій у підготовці вчителя-філолога, що може стати в нагоді викладачам вищої школи в умовах діджиталізації освітніх процесів.

Виклад основного матеріалу. Особливо актуальними й затребуваними в умовах онлайн-навчання стали сервіси з функціями групових чатів і конференцій. Найбільш зручною у використанні під час дистанційного навчання є платформа Zoom, яка дає змогу як організувати роботу зі здобувачами в межах академічної або навчальної групи, так і розв'язувати проблемні завдання в мінігрупах.

Перевагою цього сервісу є можливість під час заняття демонструвати матеріал на робочому столі, використовувати інтерактивну дошку (whiteboard), планувати час занять і заздалегідь запрошувати студентів, здійснювати запис зустрічі, передавати матеріали через чат. Усі можливості сервісу Zoom активно використовуємо в організації роботи наукових об'єднань студентів, що дає змогу науковому керівникові проводити групові зустрічі зі здобувачами вищої освіти з метою планування ефективної роботи над дослідженням на всіх етапах роботи (наприклад, ознайомлення з нормативними документами ЗВО щодо принципів академічної доброчесності, визначення етапів роботи й вимог до оформлення результатів дослідження тощо).

Для організації групової роботи на платформі Zoom незамінним помічником є функція «сесійні зали» (breakout rooms), яка дає змогу поділити конференцію на окремі кімнати для обговорення. Активно використовуємо ці можливості під час практичних занять з дисциплін «Сучасна українська літературна мова», «Ділова українська мова», «Старослов'янська мова», «Гендерна лінгвістика» тощо.

Загальна технологія використання сесійних залів передбачає попередню підготовку (інструктаж) до виконання завдань у мінігрупах, формування груп, колективне обговорення й виконання завдань, презентацію результатів роботи кожної з груп. Викладач може поділити студентів на окремі сесійні зали вручну або автоматично. Учасники кімнати обговорення мають усі можливості обміну аудіо, відео й екранами моніторів, можуть звернутися за допомогою (ask for help) і запросити в свою кімнату викладача (invite host). Наприклад, під час опрацювання теми «Гендерні

стереотипи й гендерна чутливість комунікації» кожній із мінігруп пропонували довести або спростувати твердження: 1) гендерні стереотипи формуються з дитинства; 2) існують «чоловічі» й «жіночі» професії; 3) школа є інструментом гендерної поляризації; 4) творення й уживання фемінітивів – вимога часу.

Важливо, що викладач як організатор конференції може вільно переключатися між кімнатами й спостерігати хід обговорення, надавати консультації, за потреби координувати діяльність здобувачів, відповідати на запитання. Для завершення роботи сесійних залів необхідно в меню сесійних залів натиснути «Закрити всі зали». У цьому разі через 60 секунд сесійні зали завершать свою роботу, усі учасники автоматично повернуться в основну конференцію.

Як показала практика, спільна робота здобувачів у групах по 4–5 осіб дає можливість усім висловити власну думку, обговорення відбувається активніше, паралельне опрацювання й представлення результатів роботи дає змогу розглянути ширше коло питань із залученням максимальної кількості студентів.

Під час проведення дистанційних занять у синхронному режимі доцільним є використання онлайн-дошки, вибір яких сьогодні досить великий. Онлайн дошка Jamboard – інтерактивний сервіс від Google – є ефективним засобом організації дистанційного навчання. Спільна робота над полотном допомагає створити проєктну діяльність, указує на соціальний характер ресурсу (Хрущ, 2019: 326). Безперечно, в умовах дистанційного навчання спільна діяльність здобувачів вищої освіти на Google Jamboard формує навички педагогічної взаємодії, «аналіз та оцінка результатів своєї роботи й робіт одногрупників сприяють самопізнанню, прагненню до самовдосконалення, рефлексії та саморозвитку, формуванню навичок об'єктивної оцінки результатів роботи інших студентів» (Требенко, 2020: 157).

Групову роботу студентів із використанням онлайн-дошки Jamboard організували на практичних заняттях із сучасної української літературної мови. Ефективним прийомом використання групової форми роботи є розробка навчально-методичних матеріалів до вивчення нових тем самими студентами. Створення групових онлайн-дошок із теми «Службові частини мови» (рис. 1) формувало в майбутніх учителів потребу у творчому підході до навчання, включало елементи проєктної та дослідної роботи. Можливість взаємооцінки й отримання зворотного зв'язку від одногрупників, порад щодо покращення власних

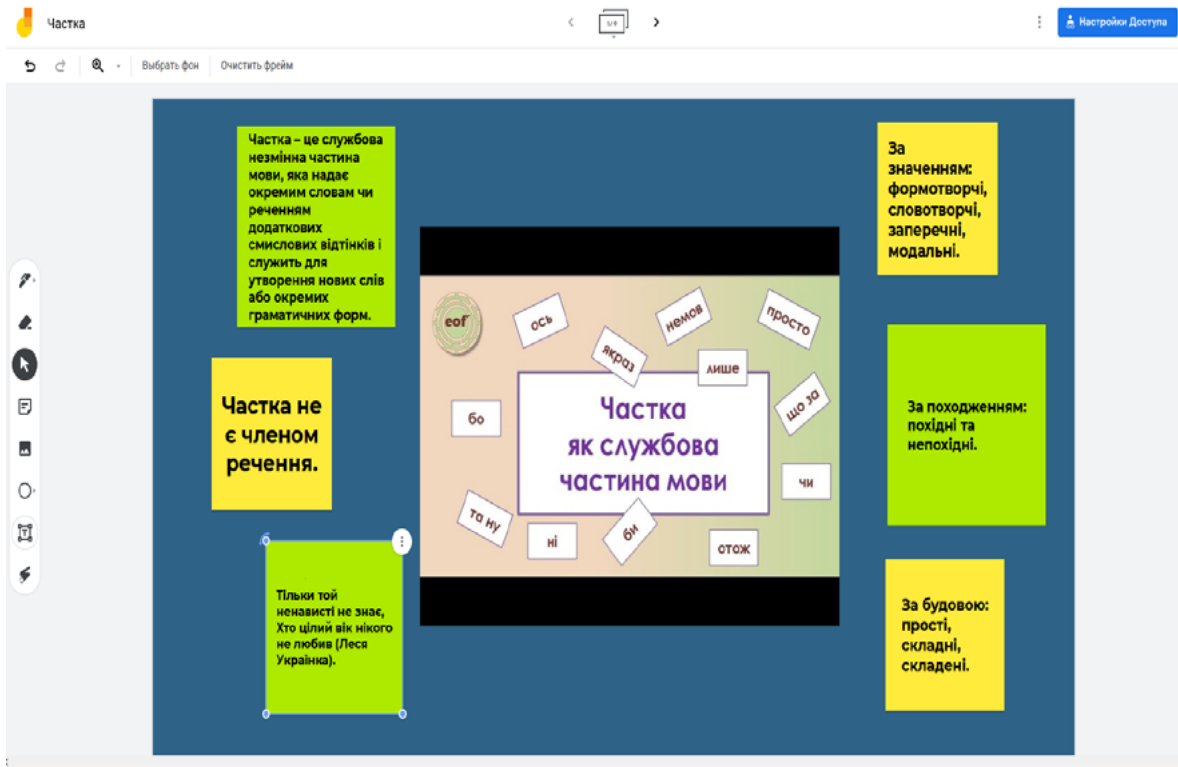

Рис. 1. Фрейм Google Jamboard із теми «Частка як службова частина мови»

робіт – це стимул для самовдосконалення студентів у процесі групової форми роботи.

Інтерактивний плакат являє собою електронний освітній засіб нового типу, який забезпечує високий рівень задіявання інформаційних каналів сприйняття наочності навчального процесу (Мелько, 2017: 259). Нескладний в опануванні сервіс ThingLink дає можливість викладачеві урізноманітнити освітній процес інтерактивними дидактичними матеріалами. Сервіс підтримує завантаження за URL текстових матеріалів, фото, відео, звуку. Інтерактивність зображення досягається додаванням у нього маркерів, які можна вибрати з колекції ThingLink. Основою для інтерактивного плаката може бути будь-

яке зображення, завантажене з персонального комп'ютера або за вказаним прямим покликанням із популярного хостингу. Цікавинкою сервісу є колекція «Бібліотека ThingLink 360°», що містить професійні зображення з оглядом у форматі 360 градусів різноманітної тематики, які можна використовувати як базу для створення необхідної інтерактивної наочності.

Інструмент ThingLink використали в курсі ділової української мови під час вивчення теми «Форми колективного обговорення професійних проблем» (рис. 2), розмістивши на панорамному зображенні офісу такі мітки: 1) відео «Ефективні онлайн-наради» (ресурс youtube.com); 2) відео «Критика: як правильно давати зворотний зв'язок

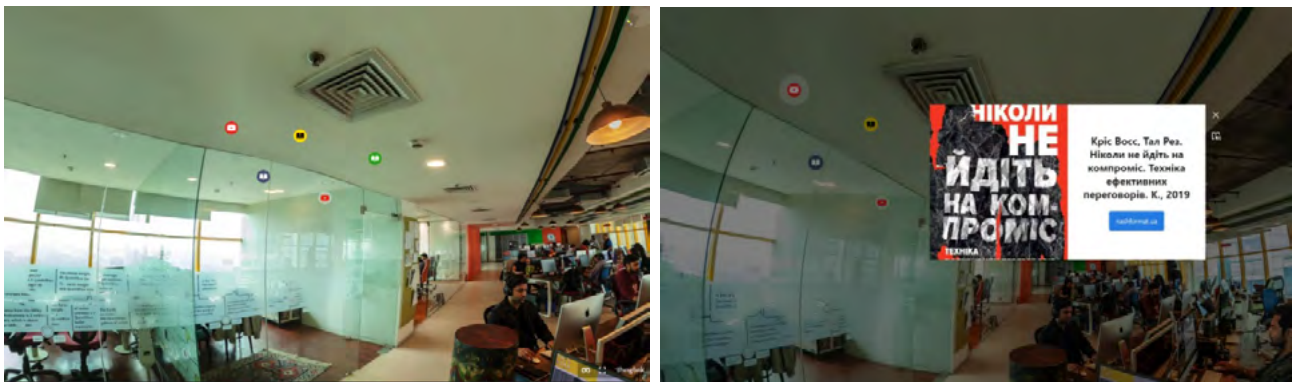

Рис. 2. Інтерактивний плакат «Форми колективного обговорення професійних проблем» на сервісі Thinglink

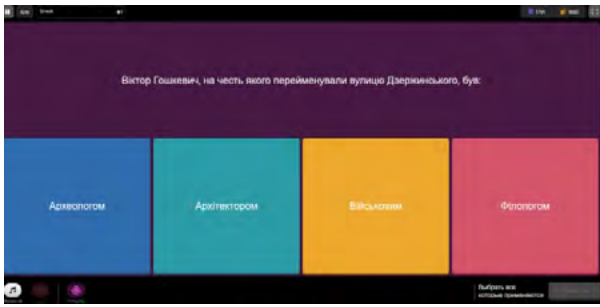

Рис. 3. Опитування на сервісі Quizizz

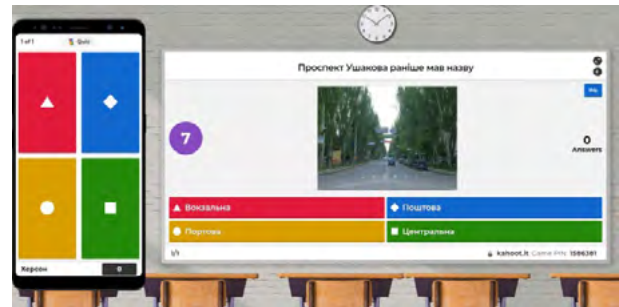

Рис. 4. Опитування на сервісі Kahoot

та критикувати інших / Риторика онлайн» (ресурс youtube.com); 3) книга «Кріс Восс, Тал Рез. Ніколи не йдуть на компроміс. Техніка ефективних переговорів. Київ, 2019» (ресурс nashformat.ua); 4) підручник «Шевчук С. В., Клименко І. В. Українська мова за професійним спрямуванням. Київ, 2011» (ресурс pidru4niki.com); 5) стаття «Хвостенко Т. Мозковий штурм або мозкова атака як розповсюджений прийом генерування нових ідей» (ресурс iqholding.com.ua).

Для організації групової роботи студентів скористалися маркером інтерактивного плакату з текстовим матеріалом про мозковий штурм. Поділили студентів на приблизно однакові за рівнем знань групи, урахувавши кількість «сильних», «середніх» і «слабких» студентів. У таких різномірних групах забезпечується максимальна взаємодія між студентами з різними здібностями, «слабкі» студенти опиняються під контролем «сильних» студентів, що допомагає їм отримати максимум знань і досвіду. Усі сформовані мінігрупи отримали однакове завдання: обрати одну з фахових тем для мозкового штурму й розробити сценарій його проведення. Атмосфера пошуку й співпраці розвиває творчий потенціал студента, формує потребу в креативному підході до навчання, потяг до подальшого розвитку педагогічної творчості.

Різні групові форми роботи дають змогу встановити конструктивний зворотний зв'язок при використанні онлайн-технологій. Постає необхідним запропонувати здобувачам вищої освіти цікаву, особистісно значущу, загальнокорисну, організаційно й змістовно довершену спільну діяльність. Силабусом освітньої компоненти «Урбанолінгвістичні студії» передбачено як самостійну роботу виконання здобувачами вищої освіти таких завдань: 1) розробити вікторину «Херсон: вулиці пам'ятають» із використанням сервісів для проведення онлайн-опитувань; 2) зробити добірку відеоматеріалів до теми «Урбаністичні форми комунікації» (гіперпокликання

з короткою анотацією до відео); 3) візуалізувати питання «Міждисциплінарні дослідження міської проблематики». Компонентом підсумкової контрольної роботи визначили груповий відеозвіт про виконання завдань самостійної роботи.

Для розроблення вікторини й проведення опитувань сьогодні існують різноманітні онлайн-інструменти (Google Forms, Simpoll, Survio, Online Test Pad, Quizizz (рис. 3), Fyrebbox, Learningapps, Kahoot (рис. 4) тощо). Викладач може рекомендувати студентам один із них, зокрема той, який опанував сам, таким чином матиме змогу проконсультувати й надати допомогу в проведенні опитування.

Відеохостинг YouTube як один із ефективних інструментів в освітній сфері рекомендували студентам для добірки відеоматеріалів до теми «Урбаністичні форми комунікації». На Youtube-каналі не всі відео містять текстову інформацію про їх зміст, тому визначили як елемент завдання складання короткої анотації до тематичного відеоматеріалу.

Завдання візуалізації питання «Міждисциплінарні дослідження міської проблематики» не вимагало від студентів створення конкретної наочності (це могла бути схема, постер, хмаринка слів тощо). Викладач лише обігово ознайомив

Рис. 5. Хмаринка слів на сервісі Word Cloud

студентів із сервісом wordcloud.pro для створення хмаринки слів, зацентрувавши насамперед на простоті його застосування (рис. 5). Здобувачі вищої освіти самостійно обирали онлайн-генератори (Word It Out, Word Cloud, Word Art (Tagul) тощо) для створення хмари слів або інші сервіси візуалізації визначеного завдання. Такий вид роботи приваблює студентів нестандартністю формату навчання, можливістю креативного самовираження під час створення власного інформаційно-комунікаційного навчального контенту.

Презентування виконаних студентами завдань самостійної роботи відбувалося у формі групового відеозвіту. Жодних обмежень до формату відеозвіту не встановлювали, кожна мінігрупа мала можливість обрати стиль, сценарій і технічні засоби для створення власного ролику відповідно до технічних можливостей, умінь і вподобань. Володіння навичками створення відеоконтенту є вкрай бажаними для майбутнього вчителя, створення групового відеозвіту сприяє активному

розвитку організаційних і комунікативних умінь, педагогічної майстерності.

Висновки. На сучасному етапі особливої актуальності при підготовці вчителя-філолога набувають групові форми роботи з використанням ІКТ. Застосування сервісу Zoom, онлайн-дошки Google Jamboard, інтерактивного плакату ThingLink, онлайн-сервісів для проведення опитувань, відеохостингу YouTube, онлайн-генераторів для створення хмари слів тощо створюють атмосферу співпраці й мотивують здобувачів до пошуку нестандартних рішень, креативного підходу до вирішення групових завдань. Активне використання інформаційно-комунікаційних технологій при викладанні лінгвістичних дисциплін приваблює студентів і спонукає до самовираження й самовдосконалення. Перспективу подальшої роботи вбачаємо у вивченні можливостей використання технології віртуальної реальності, зокрема платформи AltspaceVR, в освітньому процесі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Артюшина М. Групова навчальна діяльність студентів у підвищенні рівня професійної підготовки фахівців. *Неперервна професійна освіта: теорія і практика*. 2001. Вип. 3. С. 152–167.
2. Варакута О. М. Технологія групової форми організації навчальної діяльності студентів на практичних заняттях з географії. *Регіональні проблеми України: географічний аналіз та пошук шляхів вирішення*. Херсон : ПП Вишемирський, 2013. С. 22–27.
3. Карплюк С. Групова форма організації навчальної діяльності студентів природничо-математичних дисциплін. *Актуальні проблеми математики та методики її викладання*. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2007. С. 29–34.
4. Климович С. М., Мартос С. А. Колективні форми роботи в дистанційному навчанні (на прикладі KSU Online). *Актуальні питання гуманітарних наук : міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. Дрогобич : Видавничий дім «Гельветика», 2020. Вип. 33. Том 1. С. 175–181.
5. Луцинкевич Л. Організація групової навчальної діяльності в підготовці майбутніх учителів початкової школи в умовах коледжу. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2016. № 4 (58). С. 302–310.
6. Мелько Л. Ф. Мультимедійні засоби в оптимізації процесу навчання у вищій школі (на прикладі дисциплін «Географія туризму», «Туристичне країнознавство»). *Гуманітарний вісник ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди*. 2017. Вип. 37 (3). Том II (22). С. 256–264.
7. Стадній А. Моделі дистанційного навчання. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2020. Вип. 29. Т. 4. С. 151–156.
8. Требенко О. О., Антошків М. С. Розвиток творчої особистості майбутніх вчителів в умовах дистанційного навчання. *III Міжнародна дистанційна науково-методична конференція*. Суми, 2020. С. 156–158.
9. Хрущ Л. Застосування Google-сервісів у викладацькій діяльності. *Proceedings of the 1st International Symposium on Intellectual Economics, Management and Education, September 20, 2019*. Vilnius Gediminas Technical University. Vilnius : Vilnius Gediminas Technical University, 2019. С. 325–326.

REFERENCES

1. Artiushyna M. Hrupova navchalna diialnist studentiv u pidvyshchenni rivnia profesiinoi pidhotovky fakhivtsiv. *Neperervna profesiina osvita: teoriia i praktyka*. [Group educational activity of students in raising the level of professional training of specialists. Continuing professional education: theory and practice]. 2001. Issue 3, pp. 152–167 [in Ukrainian].
2. Varakuta O. M. Tekhnolohiia hrupovoi formy orhanizatsii navchalnoi diialnosti studentiv na praktychnykh zaniattiakh z heohrafiy. *Rehionalni problemy Ukrainy: heohrafichnyi analiz ta poshuk shliakhiv vyrishennia*. [Technology of group form of organization of educational activity of students in practical classes on geography. Regional problems of Ukraine: geographical analysis and search for solutions]. Kherson: PP Vyshemyrskyi, 2013, pp. 22–27 [in Ukrainian].
3. Karpluk S. Hrupova forma orhanizatsii navchalnoi diialnosti studentiv pryrodnycho-matematychnykh dystsyplin. *Aktualni problemy matematyky ta metodyky yii vykladannia*. [Group form of organization of educational activity of students of natural and mathematical disciplines. Actual problems of mathematics and methods of its teaching]. Zhytomyr: publisher Ivan Franko State University of Zhytomyr, 2007. pp. 29–34 [in Ukrainian].

4. Klymovych S.M., Martos S.A. Kolektyvni formy roboty v dystantsiinomu navchanni (na prykladi KSU Online). *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk: mizhvuzivskiy zbirnyk naukovykh prats molodykh vchenykh Drohobyt'skoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Ivana Franka*. [Collective forms of work in distance learning (on the example of KSU Online). Current issues of humanities: interuniversity collection of scientific works of young scientists of Ivan Franko State Pedagogical University of Drohobych]. Drohobych: Publishing house «Helvetyka», 2020. Issue 33, vol. 1, pp. 175–181 [in Ukrainian].
5. Lutsynkevych L. Orhanizatsiia hrupovoi navchalnoi diialnosti v pidhotovtsi maibutnykh uchyteliv pochatkovoï shkoly v umovakh koledzhu. *Pedahohichni nauky: teoriia, istoriia, innovatsiini tekhnolohii*. [Organization of group educational activities in the training of future primary school teachers in the college. Pedagogical sciences: theory, history, innovative technologies]. 2016. № 4 (58), pp. 302–310 [in Ukrainian].
6. Melko L. F. Mulytymediini zasoby v optymizatsii protsesu navchannia u vyshchii shkoli (na prykladi dystsyplin «Heohrafiia turyzmu», «Turystychno krainoznavstvo»). *Humanitarnyi visnyk DVNZ «Pereiaslav-Khmelnitskyi derzhavnyi pedahohichni universytet imeni Hryhoriia Skovorody»*. [Multimedia tools in optimizing the learning process in higher education (on the example of disciplines «Geography of Tourism», «Tourist Country Studies»). Humanitarian Bulletin of Hryhoriy Skovoroda State Pedagogical University of Pereiaslav-Khmelnitsky]. 2017. Issue. 37 (3), Volume II (22), pp. 256–264 [in Ukrainian].
7. Stadnii A. Modeli dystantsiinoho navchannia. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk*. [Distance learning models. Current issues of the humanities]. 2020. Issue 29, vol.4, pp. 151–156 [in Ukrainian].
8. Trebenko O.O., Antoshkiv M.S. Rozvytok tvorchoi osobystosti maibutnykh vchyteliv v umovakh dystantsiinoho navchannia. *III Mizhnarodna dystantsiina naukovy-metodychna konferentsiia*. [Development of creative personality of future teachers in the conditions of distance learning. III International remote scientific-methodical conference]. Sumy, 2020. pp. 156–158 [in Ukrainian].
9. Khrushch L. Zastosuvannia. Google-servisiv u vykladatskii diialnosti. [Application of Google services in teaching]. *Proceedings of the 1st International Symposium on Intellectual Economics, Management and Education, September 20, 2019*. Vilnius Gediminas Technical University. Vilnius: Vilnius Gediminas Technical University, 2019. pp. 325–326 [in Ukrainian].